

najazdu na Norwegię, zjawia się tam w specjalnej „misji” i lokuje się w domu matki. Z każdego słowa Ralfa przebija nienawiść do innych narodów i buta wychowanka ideologii hitlerowskiej. „Nie ma większego szczęścia, jak mieć w żyłach niemiecką krew” — mówi z dumą. Nie istnieją też dla niego żadne względy ludzkie. Z zimną krwią posyła na śmierć brata swego, Larsa, który zajmował się przewożeniem drzewa do Anglii. Przeciwnieństwem jest matka jego, Marta, Niemka z pochodzenia, która tak dalece zżyła się z nową ojczyzną, iż w pewnej chwili, gdy dowiadyje się, że to Ralf jest sprawcą zatopienia statku norweskiego i śmierci brata, chwyta za broń i sama wymierza sprawiedliwość, kładąc trupem własnego syna. Ma pełną świadomość, że uczyniła dobrze, a umacniają ją w tym słowa męża, Johana: „To nie był nasz syn! To był nazista!”

Rodzina Jansenów to — prości, zwykli ludzie, podobni niewątpliwie do innych mieszkańców Norwegii, ale którzy, odkrywając wroga we własnej rodzinie, uświadamiają sobie nagle, że obowiązkiem ich jest walczyć z tym wrogiem bez oglądania się na żadne względy, nawet rodzinne. Dramat rodzinny staje się tu dramatem narodowym, a strzał skierowany przez matkę w serce syna, to — strzał w obronę wolności kraju przed zagładą, grożącą ze strony hitlerowskiego napastnika. Engstrand demaskuje ideologię faszystowską, a pomocnik kapitana, Tore, jedyny zresztą w tej sztuce komunista, to — człowiek, któremu marksizm zaszczepił obowiązek walki z wrogami wolności i pokoju świata.

44
1.VI.50
PAŃSTWOWY TEATR DOLNO-SŁ/ SKI
W JELENIEJ GÓRZE

Dyrektor: ZUZANNA ŁOZIŃSKA

STUART ENGSTRAND

Adaptacja sceniczna ANATOLA STERNA

WIOSNA W NORWEGII

Sztuka w 3-ach aktach

Państwowego Teatru Dolnośląskiego
w Jeleniej Górze

44
Prem. 1.7.50r.
Rok 1950

W Y K O N A W C Y:

Johan Jansen . . .	—	MARIAN BOGUSŁAWSKI
Marta jego żona . .	—	JADWIGA JARWICZ
Astrid	—	CELINA KUBICOWNA
Ralf syn Marty . . .	—	TADEUSZ SZANIECKI
Kars	} dzieci Jansenów	— JERZY HORECKI
Lars		— JAN MACZKA
Britta		— MARIA PIASECKA
Jacobsen		— STANISŁAW POSIADŁOWSKI
Jego żona	—	IZA RUTKOWSKA
Sigrid ich córka . .	—	EUGENIA HORECKA
Tore	—	EDWARD SKARGA
Aron Gulf	—	WŁADYSŁAW MICZEK
Selma	—	OLGIER RADWAN
Nazista I	—	JOZEF TAMSKI
Nazista II	—	
Doktór	—	
Marynarz	—	

Kierownictwo literackie: Edward Kozikowski

Reżyseria:
Marian Bogusławski

Dekoracje:
Tadeusz Rajkowski

Stuart Engstrand, współczesny pisarz norweski, jest autorem powieści „Wiosna w Norwegii”, którą przerobił na scenę Anatol Stern, pisarz polski.

Akcja sztuki rozgrywa się w małym mieście norweskim w marcu i kwietniu 1940 roku, w czasie pamiętnego najazdu na ziemię norweską hord hitlerowskich. W pół roku po opanowaniu Polski, Hitler uderza na Norwegię, licząc zaledwie trzy miliony mieszkańców. Przy pomocy samolotów i oddziałów spadochronowych hitlerowcy zajmują lotniska norweskie, a współdziałająca z armią niemiecką tzw. „piąta kolumna” opanowuje komunikację radiową i telefoniczną. Nazwa „piątej kolumny” wywodzi się od jednego z generałów, walczących w czasie hiszpańskiej wojny domowej przy boku gen. Franco. Gdy cztery kolumny faszystowskie maszerowały na Madryt, twierdził on, że przyjdzie im z pomocą piąta kolumna, rekrutująca się spośród zwolenników faszyzmu w republikańskiej stolicy.

Taka właśnie „piąta kolumna” pojawia się w Norwegii, jeszcze przed inwazją hitlerowską. Przez opanowanie sieci telefonicznej i radiowej „piąta kolumna” wprowadziła dezorganizację wśród wojsk norweskich, udaremniła mobilizację i zmusiła do kapitulacji twierdze i morskie jednostki norweskie. Stolica Norwegii, Oslo, dominujące nad fiordem o ważnym znaczeniu strategicznym, została zajęta

dosłownie w ciągu kilku godzin, a w portach Kristiansand, Bergen, Trondheim i Narvik wylądowały równocześnie liczne oddziały niemieckie, napotykając gdzieś niedługo zaledwie na silniejszy opór wojsk i ludności norweskiej. Potomkowie legendarnych Wikingów, którzy z rodzinnych fiordów wyruszyli przed dziesięcioma wiekami na podbój nowych krajów, zaczęli stać się narodem zdecydowanie pokojowym, zajmującym się głównie handlem z sąsiednimi krajami. Naród rybaków, miłujący pokój, w obronie tego pokoju potrafił chwycić za broń, by przeciwstawić się najeźdźcy.

Tak było w czasie pamiętnego 1940 roku. Norwegia uległa przemocy hitlerowskiej, ale wróg najazd ten okupił ciężkimi stratami w ludziach i sprzęcie wojennym. Dość powiedzieć, że straty w ludziach sięgały cyfry 50 tysięcy, a flota morska Hitlera zmniejszyła się o 3 krążowniki, 11 kontrtorpedowców i 6 łodzi podwodnych.

Akcja „Wiosny w Norwegii” rozgrywa się w okresie poprzedzającym najazd hitlerowców i w czasie tego najazdu. Autor porusza interesujące zagadnienie wpływu środowiska na kształcenie się psychiki jednostki, na urabianie charakteru i światopoglądu. Bohater sztuki, Ralf, który jest Niemcem, po śmierci ojca i powtórnym zamążpójściu matki, zostaje adoptowany przez ojczyzna, Norwega, i osiada w małym mieście norweskim. Po dziesięciu latach rodzice wysyłają Ralfa do szkoły w Niemczech, gdzie chłopiec trafia na reżim hitlerowski. Po kilku latach wyrasta na zdecydowanego zwolennika faszyzmu, zostaje nazistą, pełni służbę wojskową i właśnie w przeddzień